

Asia: VN/2758/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Asian tausta ja valmistelu

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Nykytila: lainsäädäntö

Lausuntonne

-

Nykytila: käytäntö

Lausuntonne

-

Nykytilan arviointi

Lausuntonne

-

Keskeiset ehdotukset

Lausuntonne

-

Taloudelliset vaikutukset

Lausuntonne

-

Ympäristövaikutukset

Lausuntonne

-

Vaikutukset eräisiin perus- ja ihmisoikeuksiin

Lausuntonne

-

Suhde perustulakiin ja säätämisyjärjestys

Lausuntonne

-

Pykäläluonnokset ja niiden yksityiskohtaiset perustelut

Lausuntonne

-

39 § Lupahakemus (+ perustelut)

Lausuntonne

-

49 a § Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen (+ perustelut)

Lausuntonne

-

110 g § Määritelmät (+ perustelut)

Lausuntonne

-

110 h § Kuormituksen määrittäminen (+ perustelut)

Lausuntonne

-

110 i § Ehdotus direktiivitaajamiksi (+ perustelut)

Lausuntonne

-

110 j § Menettely ja päätös direktiivitaajamista (+ perustelut)

Lausuntonne

-

110 k § Yhdyskuntajätevedenpuhdistamoiden suunnittelua ja käyttöä koskevat yleiset vaatimukset (+ perustelut)

Lausuntonne

-

110 l § Yhdyskuntajätevedenpuhdistamossa käsitellyn veden uudelleenkäyttö (+ perustelut)

Lausuntonne

-

110 m § Käsiteltyjen yhdyskuntajätevesien johtamista koskeva riskinarviointi (+ perustelut)

Lausuntonne

-

110 n § Riskinarvioinnin laatiminen (+ perustelut)

Lausuntonne

-

110 o § Menettely riskinarvioinnin laatimisessa ja tarkistamisessa (+ perustelut)

Lausuntonne

-

110 p § Ehdotus typelle ja fosforille herkistä alueista (+ perustelut)

Lausuntonne

-

110 q § Menettely ja päätös typelle ja fosforille herkistä alueista (+ perustelut)

Lausuntonne

-

110 r § Ehdotus mikroepäpuhtauksille herkistä alueista (+ perustelut)

Lausuntonne

-

110 s § Menettely ja päätös mikroepäpuhtauksille herkistä alueista (+ perustelut)

Lausuntonne

-

156 e § Direktiivitaajamassa sijaitsevan kiinteistön jätevesijärjestelmän puhdistusvaatimus (+ perustelut)

Lausuntonne

-

211 c § Yhdyskuntajätevesiin liittyvä kansainvälinen yhteistyö (+ perustelut)

Lausuntonne

-

Voimaantuloa ja määräaikoja koskevat säännökset (+ perustelut)

Lausuntonne

-

7 § Vesihuoltolaitosten toiminta-alueisiin sisällytettävät alueet (+ perustelut)

Lausuntonne

-

11 § Liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen (+ perustelut)

Lausuntonne

Oikeusministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Ympäristöministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulakia (527/2014), vesihuoltolakia (119/2001), vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettua lakia (1299/2004) ja yhdyskuntarakentamislakia (YM074:00/2023). Esityksellä on tarkoitus panna osittain täytäntöön Euroopan unionin uudelleenlaadittu yhdyskuntajätevesidirektiivi (EU) 2024/3019.

Oikeusministeriö on arvioinut esitysluonnosta vain henkilötietojen käsittelyyn liittyvien säännösten osalta ja lausuu vain niistä.

Esitys sisältää vesihuoltolain 11 §:n 5 momentin muuttamista koskevan ehdotuksen, jonka mukaan jätevesiviemäriin liittymisvelvollisuudesta vapauttamista koskevat tiedot sekä vapauttamisen raukeamista koskevat tiedot olisi toimitettava Suomen ympäristökeskukselle. Esityksessä on arvioitu ehdotettua säännöstä henkilötietojen suojan näkökulmasta ja lisäksi esityksessä on arvioitu ehdotetun säännöksen suhdetta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (EU:n yleinen tietosuoja-asetus).

Esityksestä ilmenee, että esitettävän 5 momentin perusteella toimitettavat tiedot sisältäisivät paikkatietoja, jotka ovat myös henkilötietoja. Toimitettavat tiedot koskisivat kiinteistötunnusta, osoitetta, kiinteistön käyttötarkoitusta sekä myönnetyn vapautuksen kestoa tai vapautuksen raukeamisen ajankohtaa. Näistä voitaisiin antaa valtuuden nojalla tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella (6 momentti). Esityksessä katsotaan, että kyseinen henkilötietojen käsittely liittyy Suomen ympäristökeskuksen lakisääteiseen velvoitteeseen (tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta) saada tietoja vapautuksista sekä käsitellä näitä tietoja. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteen täsmentäminen esitysluonnoksen perusteluissa on keskeistä. Oikeusministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että valitun oikeusperusteen osalta jatkovalmistelun aikana voisi arvioida vielä, tulisiko Suomen ympäristökeskuksen osalta ennemmin kyseeseen 6 artiklan 1 kohdan e alakohta (yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttäminen). Joka tapauksessa olisi syytä tarkemmin avata sitä, mistä ympäristökeskukselle kuuluvasta lakisääteisestä velvollisuudesta on kyse. Tiedonsaantioikeus ei voine olla lakisääteinen velvoite.

Lisäksi esitysluonnoksessa olisi syytä täsmentää, minkä yleisen tietosuoja-asetuksen säännösten perusteella kansallista sääntelyliikkumavaraa ehdotetaan käytettäväksi. Oikeusministeriö toteaa, että esitysluonnoksessa ei ole yksilöity tarkemmin, mihin yleisen tietosuoja-asetuksen kohtiin sääntelyliikkumavaran käyttö perustuu. EU:n yleinen tietosuoja-asetus sisältää sääntelyliikkumavaraa ennen muuta EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 2 ja 3 kohdissa, silloin kun henkilötietojen käsittely perustuu joko asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan (henkilötietojen käsittely perustuu rekisterinpitäjän lakisääteiseen tehtävään) tai e alakohtaan (käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi).

EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohta edellyttää, että henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset määritellään kyseisessä käsittelyn oikeusperusteessa. Saman kohdan mukaan jäsenvaltion lainsäädännön on myös täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeasuhteinen sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden. Mainitut seikat on huomioitava, kun hallituksen esityksessä tehdään selkoa ja perustellaan 6 artiklaan sisältyvän kansallisen liikkumavaran käyttöä.

Perustuslakivaliokunta on tietojen saamista ja luovuttamista koskevaa sääntelyä perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta arvioidessaan kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tietojensaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Tällöin tietojensaanti- ja luovuttamismahdollisuus on voinut liittyä jonkin tarkoituksen kannalta ”tarpeellisiin tietoihin”, jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus ”tietojen välttämättömyydestä” jonkin tarkoituksen kannalta (ks. esim. PeVL 12/2014 vp, s. 3/I, PeVL 19/2012 vp, s. 3–5, PeVL 42/2005 vp, s. 3, PeVL 15/2002 vp, s. 2 ja PeVL 14/2002 vp, s. 2). Valiokunta ei toisaalta ole pitänyt hyvin väliä ja yksilöimättömiä tietojensaantioikeuksia perustuslain kannalta mahdollisina edes silloin, kun ne on sidottu välttämättömyyskriteeriin (PeVL 59/2010 vp, s. 4).

Säättämisyjärjestystä koskevissa perusteluissa on viitattu edellä olevaan perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöön, mutta sitä ei ole kiinnitetty ehdotettuun säännökseen. Perusteluista ei selviä voiko luovutettaviin tietoihin sisältyä myös salassa pidettäviä tietoja. Esityksessä ei ole myöskään arvioitu tietojen luovuttamisen ja ehdotettujen säännösten suhdetta viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin (621/1999, julkisuuslakiin). Jatkovalmistelussa esitystä tulisi vielä täydentää arviolla suhteessa julkisuuslakiin ja selvittää, onko luovutettavissa tiedoissa kyse julkisista vai ainakin joltakin osin salassa pidettävistä tiedoista. Jos kyseeseen voi tulla myös salassa pidettävät tiedot, tiedon luovuttamista koskevasta säännöksestä tulisi ilmetä salassapitovelvollisuuden murtava vaikutus. Julkisten henkilötietojen luovuttamisesta viranomaisen henkilörekisteristä säädetään julkisuuslain 16.3 §:ssä. Jos tarkoituksena on luovuttaa julkisia henkilötietoja julkisuuslaissa säädettyä laajemmin ilman etukäteistä ja luovutuskohdasta käyttötarkoituksen selvittämistä, tiedon luovuttamista koskevista säännöksistä on tarpeen laatia erityissäännös.

Säättämisyjärjestystä koskevissa perusteluissa todetaan, että vesihuoltolain 11 §:n 5 momentin mukaan kunnan olisi toimitettava tieto viemäriverkoston liittymistä koskevasta vapautuksesta tai sen raukeamisesta Suomen ympäristökeskukselle. Velvollisuus koskee tilannetta, jos kiinteistö sijaitsee ympäristönsuojelulain 110 j §:ssä tarkoitetussa direktiivitaajamassa. (s. 84) Säännöksen sanamuodossa puolestaan todetaan, että tieto viemäriverkoston liittymistä koskevasta vapautuksesta tai sen raukeamisesta on toimitettava Suomen ympäristökeskukselle, jos kiinteistö sijaitsee ympäristönsuojelulain 110 j §:ssä tarkoitetussa direktiivitaajamassa. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että säännöksen sanamuodosta ei selviä, kenen on luovutettava tietoja ja mitä tarkoitusta varten. Säännöstä olisi syytä täsmentää esityksen jatkovalmistelussa.

13 a § Jätevesiviemäriverkoston suunnittelu, rakentaminen, kunnossapito ja käyttö (+ perustelut)

Lausuntonne

-

16 § Tiedonsaanti ja tiedottamisvelvollisuus (+ perustelut)

Lausuntonne

-

Voimaantuloa ja määräaikaa koskevat säännökset (+ perustelut)

Lausuntonne

-

11 § Vesienhoitosuunnitelma (+ perustelut)

Lausuntonne

-

20 d § Ympäristötavoitteista poikkeaminen yhdyskuntajätevedenpuhdistamoa koskevissa hankkeissa (+ perustelut)

Lausuntonne

-

Voimaantuloa ja määräaikaa koskevat säännökset (+ perustelut)

Lausuntonne

-

62 a § Hulevesiin tai sekaviemäreistä aiheutuviin ylivuotoihin liittyvä riski (+ perustelut)

Lausuntonne

-

62 b § Hulevesien hallintasuunnitelma (+ perustelut)

Lausuntonne

-

62 c § Hulevesien hallintasuunnitelman sisältö (+ perustelut)

Lausuntonne

-

62 d § Hulevesien hallintasuunnitelman valmistelu (+ perustelut)

Lausuntonne

-

62 e § Hulevesien hallintasuunnitelman hyväksyminen (+ perustelut)

Lausuntonne

-

Voimaantuloa ja määräaikaa koskevat säännökset (+ perustelut)

Lausuntonne

-

Valtioneuvoston asetus typelle ja fosforille herkkien alueiden määrittämisestä

Lausuntonne

-

Valtioneuvoston asetus vesihuollosta annetun asetuksen muuttamisesta

Lausuntonne

-

Valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 5 muuttamisesta

Lausuntonne

-

Valtioneuvoston asetus hulevesistä

Lausuntonne

-

Wilhelmsson Niklas
Oikeusministeriö

Suominen Mariia

